

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 26

Vydána dne 31. března 1964

Cena 90 hal.

OBSAH:

56. Zákon, kterým se mění zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků
57. Vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení, již se mění vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 33/1962 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků
58. Zákon o zvýšení péče o těhotné ženy a matky
59. Vládní nařízení o úkolech národních výborů při péči o děti

56

ZÁKON

ze dne 25. března 1964.

kterým se mění zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 32/1962 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, se mění takto:

1. § 4 zní:

„Rozsah nároků ze sociálního zabezpečení se řídí podle toho, zda jde o družstva s vyšší úrovní hospodaření nebo o ostatní družstva. Zda družstvo dosáhlo vyšší úrovně hospodaření, stanoví krajský národní výbor podle zásad schválených vládou.“

2. § 8 zní:

„^[1] Nemocenské a podpora při ošetřování člena rodiny se poskytují členům družstev s vyšší úrovní hospodaření.

^[2] V ostatních družstvech se nemocenské a podpora při ošetřování člena rodiny poskytují členům, kteří

a) byli před vstupem do družstva v pracovním poměru, získali podle předpisů o důchodovém zabezpečení platných pro pracovníky v pracovním poměru aspoň dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod a vstoupili nebo vstoupí do družstva nejpozději do tří měsíců po skončení pracovního poměru, nebo

b) absolvovali odbornou nebo vysokou školu, jestliže vykonávají v družstvu pracovní činnost odpovídající jejich vzdělání, anebo

c) úspěšně skončili učební poměr uzavřený s družstvem, výrobní zemědělskou správou nebo oborově řízenou organizací na úseku zemědělství.

^[3] Členům družstev uvedeným v předchozím odstavci se nemocenské a podpora při ošetřování člena rodiny poskytují, jen jestliže pracovní neschopnost (potřeba ošetřování) nastala po 31. březnu 1964.

^[4] Ostatní dávky zabezpečení v nemoci se poskytují členům všech družstev.“

3. § 10 odst. 1 zní:

„(1) Nemocenské se stanoví z průměrné denní pracovní odměny člena družstva, nejvýše však z částky 100 Kčs, čítajíc v to i hodnotu naturální poskytovaných jako součást pracovní odměny (dále jen „průměrná denní pracovní odměna“). Základem pro výpočet průměrné denní pracovní odměny je příjem z pracovní činnosti. Jehož člen družstva dosáhne v posledních 12 kalendářních měsících před vznikem pracovní neschopnosti nebo před nařízením karantény.“

4. § 20 zní:

„(1) Družstevnicím náleží v době těhotenství a mateřství v souvislosti s porodem a s péčí o narozené dítě mateřská dovolená zpravidla po dobu 22 týdnů. Po jejím uplynutí se družstevnicím k prohloubení mateřské péče o dítě zaručuje právo na další mateřskou dovolenou až do doby, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.

(2) Družstevnice jsou v těhotenství a mateřství po dobu mateřské dovolené a v některých případech i po část další mateřské dovolené zabezpečeny peněžitou pomocí v mateřství z prostředků sociálního zabezpečení družstevních rolníků za podmínek a v rozsahu stanovených v tomto zákoně.

(3) Peněžítá pomoc v mateřství náleží místo pracovní odměny, popřípadě místo nemocenského družstevnice, která je účastna sociálního zabezpečení družstevních rolníků, jestliže byla v posledních dvou letech před porodem účastna aspoň 270 dnů tohoto zabezpečení, popřípadě nemocenského pojištění podle předpisů platných pro pracovníky v pracovním poměru nebo členy výrobních družstev, nemocenské péče v ozbrojených silách anebo zabezpečení důchodců v nemoci; započítatelnou dobou je pro tento účel i doba, po kterou družstevnice po skončení zabezpečení (pojištění, péče) pobírala v posledních dvou letech před porodem nemocenské nebo peněžítou pomoc v mateřství; do doby 270 dnů se započítávají také doby studia po skončení povinné školní docházky na školách poskytujících střední, vyšší nebo vysokoškolské vzdělání bez zřetele k tomu, zda družstevnice byla po tuto dobu účastna nemocenského pojištění. Pokud se uvedené doby navzájem časově kryjí, započtou se jen jednou.

(4) Peněžítá pomoc v mateřství náleží také družstevnicím, která získala předepsanou dobu 270 dnů podle předchozího odstavce a které trvá ochranná lhůta z jejího dřívějšího zabezpečení v nemoci (§ 31) ještě počátkem čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu nebo která až do této doby pobírá nemocenské z tohoto zabezpečení v nemoci.

(5) Těhotným ženám a kojícím matkám přiděluje družstvo lehčí práce přiměřené jejich stavu podle doporučení lékaře.“

5. Za § 20 se vkládá § 20a, který zní:

„§ 20a

(1) Peněžítá pomoc v mateřství se poskytuje, pokud se dále nestanoví jinak, po dobu 22 týdnů mateřské dovolené; zpravidla se poskytuje od počátku čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu, ne však dříve než od počátku osmého týdne před tímto dnem.

(2) Družstevnice, která vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než čtyři týdny, protože porod nastal dříve, než lékař určil, nebo protože jí lékař povolil se zřetelem k jejímu zdravotnímu stavu a pracovním podmínkám dále pracovat, poskytne se peněžítá pomoc v mateřství až do uplynutí 22 týdnů od nástupu mateřské dovolené. Vyčerpá-li však družstevnice z mateřské dovolené méně než čtyři týdny před porodem z jiných důvodů, poskytne se jí peněžítá pomoc v mateřství jen do uplynutí 18 týdnů ode dne porodu.

(3) V případě uvedeném v § 20 odst. 4 se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje vždy od počátku čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu.“

6. § 21 zní:

„(1) Peněžítá pomoc v mateřství se stanoví z průměrné denní pracovní odměny družstevnice zjištěné způsobem uvedeným u nemocenského (§ 10) za posledních 12 kalendářních měsíců před dnem, kdy přestala pracovat pro těhotenství nebo mateřství, nejvýše však z částky 100 Kčs, čítajíc v to i hodnotu naturální poskytovaných jako součást pracovní odměny. Byla-li družstevnice v době těhotenství převedena k jiné práci ze zdravotních důvodů nebo byli-li jí z takových důvodů zkrácen pracovní úvazek, je základem pro výpočet průměrné denní pracovní odměny, je-li to pro ni příznivější, příjem z pracovní činnosti za posledních 12 kalendářních měsíců před touto změnou.

(2) Peněžítá pomoc v mateřství náleží za pracovní dny a za svátky, za něž se poskytuje pracovníkům v pracovním poměru náhrada mzdy.

(3) Výše peněžité pomoci v mateřství za prvních 18 týdnů od nástupu mateřské dovolené činí:

při nepřerušené činnosti v témže družstvu	z průměrné denní pracovní odměny
do 2 let	75 %
nad 2 roky do 5 let	80 %
nad 5 let	90 %

Jestliže by peněžítá pomoc v mateřství podle těchto sazeb činila méně než 16 Kčs denně, poskytuje se v částce 16 Kčs denně; přesahuje-li však tato částka 90 % průměrné denní pracovní odměny družstevnice, poskytuje se peněžítá pomoc v mateřství ve výši 90 % průměrné denní pracovní odměny.

[4] Výše peněžité pomoci v mateřství od 19. týdne činí:

v souvislosti s porodem	z průměrné denní pracovní odměny
prvního dítěte	40 %
druhého dítěte	50 %
třetího a dalšího dítěte	60 %

Jestliže by peněžítá pomoc v mateřství podle těchto sazeb činila méně než 11 Kčs denně, poskytuje se v částce 11 Kčs denně; přesahuje-li však tato částka 60 % průměrné denní pracovní odměny družstevnice, poskytuje se peněžítá pomoc v mateřství ve výši 60 % průměrné denní pracovní odměny.

[5] Pořadí dítěte, podle něhož se stanoví sazba peněžité pomoci v mateřství podle předchozího odstavce, se určuje podle počtu všech dětí, které družstevnice porodila. Osvojení dítěte, popřípadě jeho převzetí do trvalé péče podle § 21c se pro určení pořadí klade na roveň narození.

7. Za § 21 se vkládají § 21a až 21e, které zní:

§ 21a

Porodí-li družstevnice zároveň dvě nebo více dětí, poskytuje se jí peněžítá pomoc v mateřství i po vyčerpání doby stanovené v § 20a, pokud se v další mateřské dovolené stará aspoň o dvě z těchto dětí, nejdéle však do dne, kdy uplyne 35 týdnů od původního nástupu mateřské dovolené. Za tuto další dobu se výše peněžité pomoci v mateřství stanoví podle sazeb uvedených v § 21 odst. 4.

§ 21b

[1] Družstevnici, která je neprovdaná, ovdovělá, rozvedená nebo z jiných vážných důvodů osamělá, kromě pracovních příjmů nemá jinak zajištěnou obživu a ani nežije s druhem, se poskytuje peněžítá pomoc v mateřství i po vyčerpání doby stanovené v § 20a, pokud se v další mateřské dovolené stará o narozené dítě, nejdéle však do dne, kdy uplyne 26 týdnů od původního nástupu mateřské dovolené.

[2] V případě uvedeném v předchozím odstavci se poskytuje peněžítá pomoc v mateřství od 19. týdne ve výši 70 % průměrné denní pracovní odměny. Ustanovení § 21 odst. 3 o nejnižší výměře peněžité pomoci v mateřství platí v tomto případě pro celou dobu jejího poskytování.

§ 21c

[1] Peněžítá pomoc v mateřství náleží také družstevnici, která do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči převzala dítě, jež jí bylo svěřeno rozhodnutím příslušných orgánů k pozdějšímu osvojení, nebo dítě, jehož matka zemřela; podmínky pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství musí být v tomto případě splněny ke dni převzetí dítěte.

[2] V případě uvedeném v předchozím odstavci se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje místo pracovní odměny, popřípadě místo nemocenského po dobu, po kterou se družstevnice o dítě po jeho převzetí stará, nejdéle však po dobu 18 týdnů a nikoliv déle než do dne, kdy uplyne 26 týdnů ode dne narození dítěte. Výše peněžité pomoci v mateřství se stanoví podle sazeb určených v § 21 odst. 3, a to z průměrné denní pracovní odměny družstevnice za posledních 12 kalendářních měsíců před převzetím dítěte.

§ 21d

[1] Jestliže dítě bylo převzato za zdravotních důvodů do péče kojeneckého nebo jiného léčebného ústavu a družstevnice zatím začala pracovat, přeruší se po dobu pracovní činnosti poskytování peněžité pomoci v mateřství podle předchozích ustanovení. Ode dne, kdy družstevnice převzala dítě z ústavu opět do své péče a přestala proto pracovat, pokračuje se v poskytování peněžité pomoci v mateřství až do vyčerpání celkového nároku, ne však déle než do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.

[2] Družstevnici, která se přestala starat o narozené dítě a toto dítě bylo proto svěřeno do rodinné nebo ústavní péče nahrazující péči rodičů, jakož i družstevnici, jejíž dítě je v dočasné péči kojeneckého, popřípadě obdobného ústavu z jiných důvodů než zdravotních, nenáleží peněžítá pomoc v mateřství za dobu, po kterou o dítě nepečuje; tato doba se však započítává do celkové doby, po kterou by jí peněžítá pomoc v mateřství jinak náležela. Poskytování peněžité pomoci v mateřství družstevnici, která dítě porodila, nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

[3] Jestliže se dítě narodilo mrtvé, poskytuje se družstevnici peněžítá pomoc v mateřství po dobu 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené; její poskytování však nemůže skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

[4] Jestliže dítě zemřelo v době, kdy družstevnici náleží peněžítá pomoc v mateřství, poskytuje se jí tato pomoc ještě po dobu dvou týdnů ode dne úmrtí dítěte, ne však déle než do vyčerpání celkového nároku; poskytování peněžité pomoci v mateřství družstevnici, která dítě porodila, však nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené, ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

§ 21e

[1] Po dobu, po kterou družstevnici náleží podle § 20a, § 21c odst. 2 a § 21d peněžítá pomoc v mateřství, má družstevnice nárok na mateřskou dovolenou.

[2] Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být kratší než 12 týdnů a nemůže skončit

ani se přerušit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(³) Po uplynutí mateřské dovolené má družstevnice, která porodila dítě nebo je převzala do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči, nárok na další mateřskou dovolenou, jestliže o ní v zájmu prohloubení péče o dítě požádá, a to až do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku. Tato dovolená se poskytuje v rozsahu, o jaký družstevnice žádá, zpravidla však vždy nejméně na dobu jednoho měsíce.

(⁴) Nárok na mateřskou dovolenou a další mateřskou dovolenou ve stanoveném rozsahu mají i družstevnice, které nezískaly nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

(⁵) Po dobu mateřské dovolené a další mateřské dovolené nemá družstevnice nárok na pracovní odměnu.

8. § 28 zní:

„(¹) Přídavky na děti činí měsíčně:

při měsíční pracovní odměně družstevníka, z jehož zabezpečení se přídavky na děti poskytují	na 1	na 2	na 3	na 4	na 5
	dítě	děti	děti	děti	děti
Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs
do 1400	70	170	430	690	950
nad 1400 do 2200	70	170	400	640	880
nad 2200 do 3000	70	170	370	590	830
nad 3000 do 3800	neposkytují se	100	330	530	750
nad 3800	neposkytují se	310	490	710	

Při více dětech se zvyšuje částka přídavků na děti, která náleží družstevníku na 5 dětí, za každé další dítě:

o 260 Kčs měsíčně při měsíční pracovní odměně družstevníka do 1400 Kčs,

o 240 Kčs měsíčně při měsíční pracovní odměně družstevníka nad 1400 Kčs do 3000 Kčs,

o 220 Kčs měsíčně při měsíční pracovní odměně družstevníka nad 3000 Kčs.

(²) Splnili-li se během kalendářního měsíce podmínky pro změnu výše přídavků na děti, náležejí za celý měsíc vyšší přídavky na děti.“

9. § 27 se zrušuje.

10. V § 28 se zrušuje odstavec 2 a dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

11. § 37 zní:

„(¹) Základní výměra starobního důchodu činí:

při průměrné měsíční pracovní odměně, čítajíc v to i hodnotu naturálních poskytovaných jako součást pracovní odměny	důchodové pásmo	
nad Kčs	do Kčs	měsíčně Kčs
—	300	230
300	450	270
450	600	310
600	750	350
750	900	390
900	1 200	440
1 200.	1 500	500
1 500	—	560

(²) Základní výměra starobního důchodu člena družstva, který byl po dobu aspoň pěti let bezprostředně před vznikem nároku na důchod odborným nebo předním pracovníkem, činí při průměrné měsíční pracovní odměně nad 1 500 Kčs, čítajíc v to i hodnotu naturálních poskytovaných jako součást pracovní odměny, měsíčně 650 Kčs. Kdo se považuje za odborného nebo předního pracovníka, stanoví prováděcí předpisy.

(³) K základní výměře starobního důchodu se přičítá 1 % její výše za každý rok práce v družstvu, pokud se započítává do doby potřebné pro vznik nároku na důchod a jeho výši (§ 32 odst. 4).“

12. V § 53 se zrušuje odstavec 5.

13. § 74 zní:

„(¹) Dávky sociálního zabezpečení poskytuje stát. Družstva přispívají na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení. Přspěvek činí 11,2 % úhrnu peněžních pracovních odměn.

(²) Splátky příspěvku odvádí družstvo okresnímu národnímu výboru současně s čerpáním peněžních prostředků na pracovní odměny.

(³) Podrobnosti o způsobu odvádění příspěvku stanoví Státní úřad sociálního zabezpečení v dohodě s ministerstvy zemědělství, lesního a vodního hospodářství a financí.“

Čl. II

Kde se v ustanoveních části druhé, hlavy první, dílu prvního zákona č. 32/1962 Sb., mluví o členech družstva s vyšší úrovní hospodaření, rozumí se jimi též družstevníci uvedení v § 8 odst. 2.

Čl. III

(¹) Nároky na dávky, které vznikly do 31. března 1964 podle dosavadních předpisů o sociálním

zabezpečení družstevních rolníků a o nichž nebylo pravomocně rozhodnuto do počátku účinnosti tohoto zákona, se posuzují podle dosavadních předpisů.

[²] Peněžítá pomoc v mateřství podle tohoto zákona náleží družstevnici, která dne 31. března 1964 je na mateřské dovolené podle dosavadních ustanovení o zabezpečení matky a dítěte.

[³] Má-li družstevnice dne 31. března 1964 již vyčerpanu celou mateřskou dovolenou podle dosavadních ustanovení o zabezpečení matky a dítěte, náleží jí peněžítá pomoc v mateřství podle tohoto zákona, jen jde-li o případ uvedený v § 21a nebo v § 21b odst. 1 a neuplynula-li od původního nástupu mateřské dovolené již doba, do které lze podle těchto ustanovení peněžitou pomoc v mateřství nejdéle poskytovat.

[⁴] Do celkové doby poskytování peněžité pomoci v mateřství podle předchozích odstavců se započítává doba, kterou družstevnice před 1. dubnem 1964 vyčerpala podle dosavadních předpisů.

[⁵] Nárok na mateřskou dovolenou, popřípadě na další mateřskou dovolenou podle § 21e mají také družstevnice, které dne 1. dubna 1964 mají ve své trvalé péči dítě ve věku do jednoho roku, jež porodily nebo převzaly do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči.

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964, s výjimkou ustanovení čl. I č. 13, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1964.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Leuárt v. r.

57

V Y H L Á Š K A

Státního úřadu sociálního zabezpečení

ze dne 28. března 1964.

Již se mění vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 33/1962 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

Státní úřad sociálního zabezpečení stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podle § 94 zákona č. 32/1962 Sb., ve znění zákona č. 58/1964 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků (dále jen „zákon“):

Ct. I

Vyhláška č. 33/1962 Sb. se mění takto:

1. § 1 odst. 2 zní:

„⁽²⁾ Za dobu od 1. dubna 1962 do 31. prosince 1963 se základními odměnami a prémiei rozumějí tyto příjmy po srážce podílu družstevníka na příspěvku na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení provedené podle předpisů platných do 31. prosince 1963.“

2. § 2 odst. 3 zní:

„⁽³⁾ Neměl-li družstevník po část rozhodného období započitatelné příjmy, protože konal službu v ozbrojených silách nebo měl neplacenou dovolenou nebo družstevnice měla mateřskou dovolenou, popřípadě další mateřskou dovolenou (§ 21e zákona), určí se průměrná denní pracovní odměna jen za tu část rozhodného období, po kterou v družstvu pracoval.“

3. § 3 odst. 1 zní:

„⁽¹⁾ Průměrná denní pracovní odměna se stanoví tak, že se úhrn započitatelných příjmů za rozhodné období, popřípadě jeho část (§ 2), po zaokrouhlení na celé koruny nahoru dělí počtem pracovních dnů připadajících na toto období; přitom se však od tohoto počtu pracovních dnů odečtou pracovní dny, za které náleželo nemocenské nebo podpora při ošetřování člena rodiny anebo družstevníci peněžitá pomoc v mateřství, popřípadě po které měla další mateřskou dovolenou (§ 21e zákona), jakož i pracovní dny zameškané pro omluvenou překážku v práci, a přičtou se k němu pracovní dny, které družstevník zameškal neomluvené v době mezi koncem rozhodného období a dnem vzniku nároku na dávku.“

4. § 10 odst. 1 a 2 zní:

„⁽¹⁾ Procentní sazba nemocenského, podpory při ošetřování člena rodiny a peněžitě pomoci v mateřství za prvních 18 týdnů (§ 21 odst. 3 zákona) se stanoví podle délky doby nepřerušené činnosti v témže družstvu zjištěné k prvnímu dni, od něhož náleží dávka.

„⁽²⁾ Dověřil-li družstevník během trvání pracovní neschopnosti nebo karantény dobu nepřerušené činnosti v témže družstvu, která odůvodňuje vyšší procentní sazbu nemocenského, náleží mu po dovršení této doby nemocenské ve vyšší sazbě; to platí obdobně pro podporu při ošetřování člena rodiny a pro peněžitou pomoc v mateřství, pokud se stanoví podle délky doby nepřerušené činnosti v témže družstvu (§ 21 odst. 3 zákona).“

5. § 17 se zrušuje.

6. V § 35 se zrušuje odstavce 2.

7. Za § 41 se vkládá § 41a, který včetně nadpisu a odkazu na ustanovení zákona zní:

„ § 41a

Odborníci a přední pracovníci

[k § 37 odst. 2 zákona]

„⁽¹⁾ Odbornými pracovníky v jednotných zemědělských družstvech jsou předseda, agronom, zootechnik, mechanizátor, ekonom (účetní), vedoucí dílen, vedoucí výrobních úseků, vedoucí komplexních mechanizačních brigád a čet, vedoucí výrobních skupin, vedoucí chovů, vedoucí stavební skupiny, vedoucí přidružené výroby, skladník, zemědělec, mechanizátor (traktorista, kombajnér, řidič), meliorační technik a inseminační technik.

„⁽²⁾ Za předního pracovníka může okresní národní výbor k návrhu sociální komise družstva projednanému na členské schůzi uznat pracovníka, který dosahuje soustavně ve své práci mimořádně dobrých výsledků.“

8. Z § 43 odstavce 1 se vypouští poslední věta.

9. § 45 zní:

„(1) Za peněžní pracovní odměny se považují pro výpočet příspěvku na částečnou úhradu sociálního zabezpečení veškeré peněžní pracovní odměny družstevníků poskytované jim družstvem; za peněžní pracovní odměny se nepovažují peněžní náhrady za nevydané naturálie.

(2) Družstvo je povinno samo vypočítat příspěvek z úhrnu peněžních pracovních odměn za kalendářní měsíc, za který se vyplácí peněžní pracovní odměny a jde-li o doplatky peněžních pracovních odměn, za bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(3) Příspěvek je splatný vždy při výběru peněžních prostředků na výplatu peněžních pracovních odměn od pobočky Státní banky československé za každé výplatní období.

(4) Družstvo odečte od příspěvku vypočteného podle předchozích odstavců, popřípadě zvýšeného o náhrady přeplacených dávek z předchozích výplatních období, úhrn peněžitých dávek ze zabezpečení v nemoci a ze zabezpečení matky a dítěte vyplácených ze státních prostředků za uplynulé výplatní období. Na zbývající částku příspěvku včetně náhrad přeplacených dávek vydá družstvo převodní příkaz k převodu této částky ze svého běžného účtu u pobočky Státní banky československé na příjmový účet okresního národního výboru. Je-li úhrn výplat peněžitých dávek ze zabezpečení v nemoci a ze zabezpečení matky a dítěte za uplynulé výplatní období vyšší než příspěvek vypočtený podle předchozích odstavců, vydá družstvo převodní příkaz k převodu rozdílu z provozního účtu okresního národního výboru na svůj běžný účet u pobočky Státní banky československé.

(5) Družstvo vyhotoví vyúčtování příspěvku a výplat peněžitých dávek ze zabezpečení v nemoci a ze zabezpečení matky a dítěte za uplynulé výplatní období a předloží je pobočce Státní banky československé spolu s převodním příkazem k převodu příspěvku včetně náhrad nebo k výběru prostředků na peněžité dávky (odstavec 4).

(6) Splátky příspěvku odvádí družstvo současně s čerpáním peněžních prostředků na pracovní odměny. Pobočka Státní banky československé neuvolní prostředky na výplatu peněžních pracovních odměn družstevníků, jestliže družstvo nepředložilo

převodní příkaz na úhradu příspěvku na příjmový účet okresního národního výboru, nebo převodní příkaz na výběr prostředků z provozního účtu okresního národního výboru a jestliže nepředložilo vyúčtování příspěvku a výplat peněžitých dávek.

(7) Splatný příspěvek na úhradu nákladů sociálního zabezpečení družstevních rolníků má na běžném účtů družstva u Státní banky československé přednostní pořadí.“

10. § 51 se zrušuje.

11. § 57 odst. 2 zní:

„(2) Opakující se peněžité dávky vyplácí družstvo téhož dne, kdy svolací peněžní pracovní odměny za bezprostředně uplynulé výplatní období. Družstvo oznámí, kdy nejpozději před výplatním dnem mají být předloženy doklady pro poskytnutí dávky, aby dávka mohla být v tento den vyplacena. Nelze-li vyplatit opakující se peněžitou dávku v den, kdy se vyplácí peněžní pracovní odměny, vyplatí se do konce měsíce, v němž měla být vyplacena. Jednorázové peněžní dávky se vyplácí běžně.“

K § 57 se připojuje odstavec 4, který zní:

„(4) Doklady a písemnosti účetní evidence vedené družstvem o sociálním zabezpečení družstevníků se považují za účetní doklady, pro jejichž ukládání a úschovu platí předpisy o účetní evidenci jednotlivých zemědělských družstev.“

Čl. II

Kde se v oddílu druhém vyhlášky č. 33/1962 Sb. mluví o členech družstva s vyšší úrovní hospodaření, rozumí se jimi též družstevníci uvedení v § 3 odst. 2 zákona.

Čl. III

Částky uvedené družstvy za první čtvrtletí roku 1964 na příspěvek na úhradu nákladů sociálního zabezpečení družstevních rolníků ve výši 4 % skutečných celkových peněžních výnosů družstva se považují za zálohu na příspěvek ve výši 11,2 % úhrnu peněžních pracovních odměn družstevníků za totéž období.

Čl. IV

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964 s výjimkou ustanovení čl. I č. 9, č. 10 a č. 11, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 1964.

Předseda:

Stancař v. r.

58

Z Á K O N

ze dne 25. března 1964

o zvýšení péče o těhotné ženy a matky

Aby se ženy mohly v souladu s ústavou i při odpovědném plnění svého mateřského poslání zároveň rovnoprávně uplatňovat v rodině, v práci i ve veřejném životě, věnuje jim socialistická společnost zvýšenou péči a poskytuje jim v rámci této péče také hospodářské zabezpečení v těhotenství a mateřství. V souladu s líníí danou usnesením XII. sjezdu Komunistické strany Československa se k dalšímu zlepšení této péče zejména prodlužuje mateřská dovolená, při které jsou ženy zabezpečeny peněžitými dávkami v mateřství, a přiznává se jim právo na další mateřskou dovolenou.

Proto se Národní shromáždění Československé socialistické republiky usneslo na tomto zákoně:

Oddíl první

Základní ustanovení

§ 1

(1) Těhotným ženám a matkám, které jsou v pracovním poměru (dále jen „pracovnice“), náleží v souvislosti s porodem a s péčí o narozené dítě mateřská dovolená zpravidla po dobu 22 týdnů. Po jejím uplynutí se pracovnicím k prohloubení mateřské péče o dítě zaručuje právo na další mateřskou dovolenou až do doby, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.

(2) Pracovnice jsou v těhotenství a mateřství po dobu mateřské dovolené a v některých případech i po část další mateřské dovolené zabezpečeny peněžitou pomocí v mateřství z prostředků nemocenského pojištění zaměstnanců za podmínek a v rozsahu stanovených v tomto zákoně.

Oddíl druhý

Peněžité pomoci v mateřství

§ 2

(1) Peněžité pomoci v mateřství náleží místo mzdy, popřípadě místo nemocenského pojištění zaměstnanců (dále jen „nemocenské pojištění“),

jestliže byla v posledních dvou letech před porodem účastna aspoň 270 dnů tohoto pojištění, popřípadě nemocenského pojištění členů výrobních družstev, nemocenské péče v ozbrojených silách, zabezpečení důchodců v nemoci nebo sociálního zabezpečení družstevních rolníků; započítatelnou dobou je pro tento účel i doba, po kterou pracovnice po skončení pojištění (péče, zabezpečení) pobírala v posledních dvou letech před porodem nemocenské nebo peněžitou pomoc v mateřství.

(3) Do doby 270 dnů se započítávají také doby studia po skončení povinné školní docházky na školách poskytujících střední, vyšší nebo vysokou školské vzdělání bez zřetele k tomu, zda pracovnice byla po tuto dobu účastna nemocenského pojištění.

(3) Pokud se doby uvedené v předchozích odstavcích navzájem časově kryjí, započtou se jen jednou.

(4) Peněžité pomoci v mateřství podle dalších ustanovení tohoto zákona náleží také ženě, která získala v posledních dvou letech před porodem 270 dnů pojištění (péče, zabezpečení) podle předchozích odstavců a které trvá ochranná lhůta z jejího dřívějšího nemocenského pojištění*) ještě počátkem čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu nebo která až do této doby pobírá nemocenské z dřívějšího nemocenského pojištění.

§ 3

(1) Peněžité pomoci v mateřství se poskytují, pokud se dále nestanoví jinak, po dobu 22 týdnů mateřské dovolené; zpravidla se poskytují od počátku čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu, ne však dříve než od počátku osmého týdne před tímto dnem.

(2) Pracovnici, která vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než čtyři týdny, protože porod nastal dříve, než lékař určil, nebo protože jí lékař povolil se zřetelem k jejímu zdravotnímu stavu a pracovním podmínkám dále pracovat, poskytnou se peněžité pomoci v mateřství až do uplynutí 22 týdnů od nástupu mateřské dovolené. Vyčerpá-li však pracovnice z mateřské dovolené méně než čtyři týdny před porodem z jiných důvodů, poskytnou

*) § 42 odst. 2 a 3 zákona č. 54/1958 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců.

se jí peněžítá pomoc v mateřství jen do uplynutí 18 týdnů ode dne porodu.

(3) V případě uvedeném v § 2 odst. 4 se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje vždy od počátku čtvrtého týdne před očekávaným dnem porodu.

§ 4

(1) Peněžítá pomoc v mateřství se stanoví z čisté denní mzdy*] pracovnice zjištěné podle výdělku za poslední tři kalendářní měsíce, nebo je-li to pro ni příznivější, za posledních šest kalendářních měsíců přede dnem, kdy přestala pracovat pro těhotenství nebo mateřství, nejvýše však z částky 100 Kčs. Byla-li pracovnice v době těhotenství převedena k jiné práci ze zdravotních důvodů nebo byl-li jí z takových důvodů zkrácen pracovní úvazek, je základem pro stanovení peněžité pomoci v mateřství, je-li to pro ni příznivější, výdělek dosažený za poslední tři kalendářní měsíce před touto změnou. U pracovníků zaměstnaných v rostlinné výrobě v zemědělství nebo při péstebních pracích v lesnictví je základem pro stanovení peněžité pomoci v mateřství výdělek za posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem, kdy pracovnice přestala pracovat pro těhotenství nebo mateřství. Ústřední rada odborů může stanovit podrobnosti.**]

(2) Peněžítá pomoc v mateřství náleží za pracovní dny a za svátky, za něž se poskytuje náhrada mzdy.

(3) Výše peněžité pomoci v mateřství za prvních 18 týdnů od nástupu mateřské dovolené činí: při nepřerušeném zaměstnání v téměř podniku:

do 2 let	75 %
nad 2 roky do 5 let	80 %
nad 5 let	90 %.

Jestliže by peněžítá pomoc v mateřství podle těchto sazeb činila méně než 18 Kčs denně, poskytuje se v částce 18 Kčs denně; přesahuje-li však tato částka 90 % čisté denní mzdy pracovnice, poskytuje se peněžítá pomoc v mateřství ve výši 90 % této mzdy.

(4) Výše peněžité pomoci v mateřství od 19. týdne činí:

v souvislosti s porodem:	z čisté denní mzdy:
prvního dítěte	40 %
druhého dítěte	50 %
třetího a dalšího dítěte	60 %.

Jestliže by peněžítá pomoc v mateřství podle těchto sazeb činila méně než 11 Kčs denně, poskytuje se v částce 11 Kčs denně; přesahuje-li však tato částka 60 % čisté denní mzdy pracovnice, poskytuje se peněžítá pomoc v mateřství ve výši 60 % této mzdy.

(5) Pro počítání nepřerušeno zaměstnání v téměř podniku podle odstavce 3 platí ustanovení předpisů o nemocenském pojištění.***] Pořadí dítěte, podle něhož se stanoví sazby peněžité pomoci v mateřství podle odstavce 4, se určuje podle počtu všech dětí, které pracovnice porodila; osvojení dítěte, popřípadě jeho převzetí do trvalé péče podle § 7 se pro určení pořadí klade na roveň narození.

§ 5

Porodí-li pracovnice zároveň dvě nebo více dětí, poskytuje se jí peněžítá pomoc v mateřství i po vyčerpání doby stanovené v § 3, pokud se v další mateřské dovolené stará aspoň o dvě z těchto dětí, nejdéle však do dne, kdy uplyne 35 týdnů od původního nástupu mateřské dovolené. Za tuto další dobu se výše peněžité pomoci v mateřství stanoví podle sazeb uvedených v § 4 odst. 4.

§ 6

(1) Pracovnici, která je neprovdaná, odovzdává, rozvedená nebo z jiných vážných důvodů osamělá, kromě pracovních příjmů nemá jinak zajištěnou obživu a ani nežije s druhem, se poskytuje peněžítá pomoc v mateřství i po vyčerpání doby stanovené v § 3, pokud se v další mateřské dovolené stará o narozené dítě, nejdéle však do dne, kdy uplyne 28 týdnů od původního nástupu mateřské dovolené.

(2) V případě uvedeném v předchozím odstavci se poskytuje peněžítá pomoc v mateřství od 19. týdne ve výši 70 % čisté denní mzdy. Ustanovení § 4 odst. 3 o nejnižší výměře peněžité pomoci v mateřství platí v tomto případě pro celou dobu jejího poskytování.

§ 7

(1) Peněžítá pomoc v mateřství náleží také pracovníci, která do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči převzala dítě, jež jí bylo svěřeno rozhodnutím příslušných orgánů k pozdějšímu osvojení, nebo dítě, jehož matka zemřela; podmínky pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství musí být v tomto případě splněny ke dni převzetí dítěte.

(2) V případě uvedeném v předchozím odstavci se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje místo mzdy, popřípadě místo nemocenského po dobu, po kterou se pracovnice o dítě po jeho převzetí stará, nejdéle však po dobu 18 týdnů a nikoli déle než do dne, kdy uplyne 26 týdnů ode dne narození dítěte. Výše peněžité pomoci v mateřství se stanoví podle sazeb uvedených v § 4 odst. 3, a to z čisté denní mzdy pracovnice za poslední tři kalendářní měsíce před převzetím dítěte.

*] § 17 a § 51 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1958 Sb., ve znění zákona č. 16/1959 Sb.

**] § 51 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 54/1958 Sb., ve znění zákona č. 16/1959 Sb.

***] § 18 odst. 4 až 6 a § 51 odst. 1 písm. c) zákona č. 54/1958 Sb., ve znění zákona č. 16/1959 Sb.

§ 8

(1) Jestliže dítě bylo převzato ze zdravotních důvodů do péče kojeneckého nebo jiného léčebného ústavu a pracovnice zatím nastoupila do zaměstnání, přeruší se po dobu zaměstnání poskytování peněžité pomoci v mateřství podle předchozích ustanovení. Ode dne, kdy pracovnice převzala dítě z ústavu opět do své péče a přestala proto pracovat, pokračuje se v poskytování peněžité pomoci v mateřství až do vyčerpání celkového nároku, ne však déle než do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.

(2) Pracovnici, která se přestala starat o narozené dítě a toto dítě bylo proto svěřeno do rodinné nebo ústavní péče nahrazující péči rodičů, jakož i pracovnici, jejíž dítě je v dočasné péči kojeneckého, popřípadě obdobného ústavu z jiných důvodů než zdravotních, nenáleží peněžité pomoci v mateřství za dobu, po kterou o dítě nepečuje; tato doba se však započítává do celkové doby, po kterou by jí peněžité pomoci v mateřství jinak náležela. Poskytování peněžité pomoci v mateřství pracovnici, která dítě porodila, nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(3) Jestliže se dítě narodilo mrtvé, poskytuje se pracovnici peněžité pomoci v mateřství po dobu 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené; její poskytování však nemůže skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(4) Jestliže dítě zemřelo v době, kdy pracovnici náleží peněžité pomoci v mateřství, poskytuje se jí tato pomoci ještě po dobu dvou týdnů ode dne úmrtí dítěte, ne však déle než do vyčerpání celkového nároku; poskytování peněžité pomoci v mateřství pracovnici, která dítě porodila, však nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

Oddíl třetí

Úprava některých pracovních vztahů a podmínek pro těhotné ženy a matky

§ 9

(1) Organizace, k níž je pracovnice v pracovním poměru, je povinna poskytnout jí mateřskou dovolenou po dobu, po kterou jí náleží peněžité pomoci v mateřství podle § 3, § 7 odst. 2 nebo § 8.

(2) Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být kratší než 12 týdnů a nemůže skončit ani se přerušit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(3) Po uplynutí mateřské dovolené je organizace povinna poskytnout pracovnici, která porodila dítě nebo je převzala do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči, další mateřskou dovolenou,

jestliže o ni v zájmu prohloubení péče o dítě požádá, a to až do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku. Tato dovolená se poskytuje v rozsahu, o jaký pracovnice žádá, zpravidla však vždy nejméně na dobu jednoho měsíce.

(4) Organizace je povinna poskytnout mateřskou dovolenou a další mateřskou dovolenou ve stanoveném rozsahu i pracovnicím, které nezískaly nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

(5) Po dobu mateřské dovolené a další mateřské dovolené nemá pracovnice nárok na mzdu.

§ 10

(1) Pracovnici, která kojí své dítě, je organizace povinna poskytovat v práci zvláštní přestávky ke kojení.

(2) Pracovnici, která pracuje v plném pracovním úvazku, přísluší na každé dítě do konce šestého měsíce jeho věku dvě půlhodinové přestávky ke kojení za pracovní směnu a v dalších třech měsících jedna půlhodinová přestávka za pracovní směnu. Pracuje-li v nižším pracovním úvazku, avšak alespoň polovičním, přísluší jí jedna půlhodinová přestávka na každé dítě, a to jen do konce šestého měsíce jeho věku.

(3) Přestávky ke kojení se započítávají do pracovní doby a poskytuje se za ně náhrada mzdy.

§ 11

(1) Pracovní poměr s pracovnicí, která je těhotná nebo pečuje trvale o dítě ve věku do jednoho roku nebo je z vážných důvodů osamělá (§ 8 odst. 1) a pečuje trvale o dítě mladší než tři roky, může organizace rozvázat jen zcela výjimečně, a to pouze výpovědí.

a) byla-li pracovnice pravomocně odsouzena pro trestný čin nepodmíněně k trestu odnětí svobody na dobu delší než jeden rok,

b) porušila-li pracovní kázeň tak hrubým způsobem, že její ponechání v organizaci není možné z důvodu udržení pracovní kázně v organizaci,

c) ruší-li se organizace, aniž jiná organizace přejímá její majetkovou podstatu.

(2) Při výpovědi dané pro organizační změnu uvedenou v předchozím odstavci pod písm. c) pracovnici, která je z vážných důvodů osamělá a která je těhotná nebo trvale pečuje o dítě ve věku do 15 let, je povinností organizace zajistit této pracovnici nové přiměřené zaměstnání. Tuto povinnost má také orgán, který organizaci zrušil nebo provádí její likvidaci.

(3) Ruší-li se organizace tak, že jiná organizace přejímá její majetkovou podstatu, je přejímající organizace povinna sjednat pracovní poměr s pracovnicemi rušené organizace, které jsou těhotné, které trvale pečují o dítě ve věku do jednoho

roku nebo které jsou z vážných důvodů osamělé a pečují trvale o dítě mladší než tři roky. Ostatním pracovnícím je organizace povinná účinně pomáhat ve spolupráci s národním výborem při získávání nového přiměřeného zaměstnání.

(4) Pracovníci, která se po skončení mateřské dovolené nebo další mateřské dovolené vrátí do práce, je organizace povinná zařadit na její původní práci a pracoviště. Byla-li tato pracovnice v souvislosti s těhotenstvím nebo mateřstvím převedena na jinou práci, je organizace povinná zařadit ji na práci, kterou vykonávala před převedením. Není-li to možné proto, že tato práce odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno, musí organizace zařadit tuto pracovnici na jinou práci odpovídající pracovní smlouvě, nebo není-li to možné, alespoň na práci odpovídající její kvalifikaci; nelze-li tuto pracovnici podle lékařského posudku zařadit na její původní práci a pracoviště, je organizace povinná zajistit jí jinou vhodnou práci odpovídající, pokud možno, její kvalifikaci.

§ 12

Pracovnice, která je těhotná nebo má v trvalé péči dítě ve věku do jednoho roku, může být přeložena nebo přechodně přidělena na pracoviště mimo obec bydliště nebo dosavadního pracoviště, jen když o to požádá.

§ 13

(1) Organizace je povinná přihlížet při zařazování pracovníků do pracovních směn též k potřebám žen, které jsou těhotné nebo pečují o děti.

(2) Požádá-li pracovnice, která pečuje o dítě ve věku do 15 let nebo která je těhotná, o kratší pracovní dobu nebo o jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby, je organizace povinná vyhovět její žádosti, nebrání-li tomu vážné provozní důvody.

Oddíl čtvrtý

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 14

Peněžitá pomoc v mateřství podle tohoto zákona je peněžitou dávkou nemocenského pojištění. Pokud z tohoto zákona nevyplývá něco jiného, vztahují se na ní ustanovení, která v předpisech o nemocenském pojištění platí pro peněžitou pomoc v mateřství.*)

§ 15

(1) Peněžitá pomoc v mateřství podle tohoto zákona náleží také pracovníci, která dne 31. břez-

na 1964 je na mateřské dovolené podle dosavadních předpisů o nemocenském pojištění.

(2) Má-li pracovnice dne 31. března 1964 již vyčerpánu celou mateřskou dovolenou podle dosavadních předpisů o nemocenském pojištění, náleží jí peněžitá pomoc v mateřství podle tohoto zákona, jen jde-li o případ uvedený v § 5 nebo v § 8 odst. 1 a neuplynula-li od původního nástupu mateřské dovolené již doba, do které lze podle těchto ustanovení peněžitou pomoc v mateřství nejdéle poskytovat.

(3) Do celkové doby poskytování peněžitě pomocí v mateřství podle předchozích odstavců se započítává doba, kterou pracovnice před 1. dubnem 1964 vyčerpala podle dosavadních předpisů.

§ 16

(1) Nárok na mateřskou dovolenou, popřípadě na další mateřskou dovolenou podle § 9 mají také pracovnice, které dne 1. dubna 1964 mají ve své trvalé péči dítě ve věku do jednoho roku, jež porodily nebo převzaly do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči.

(2) Zákaz rozvázání pracovního poměru (§ 11) platí, i když výpověď byla dána přede dnem 1. dubna 1964, jestliže toho dne neuplynula ještě výpovědní lhůta.

§ 17

(1) Pokud zvláštní úpravy nemocenského pojištění zaručují domácím dělnicím, funkcionářkám národních výborů a ženám činným v jiných poměrech zakládajících pojištění podle zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, peněžitou pomoc v mateřství, vztahují se na ní ustanovení tohoto zákona o zvýšení péče o těhotné ženy a matky; při jejich použití se však přihlídnou i k odchylkám určeným v těchto zvláštních úpravách.

(2) Na studentky a žákyně pojištěné z důvodu studia.***) které pobírají stipendium z důvodu sociální potřeby, se vztahují pouze ustanovení tohoto zákona o dobách poskytování peněžitě pomocí v mateřství a mateřské dovolené, popřípadě další mateřské dovolené; jinak zůstává nedotčena úprava peněžitě pomocí v mateřství obsažená v předpisech o jejich nemocenském pojištění.

(3) Na umělkyně, které vykonávají uměleckou činnost jako povolání, avšak nikoli v pracovním poměru, se vztahují pouze ustanovení tohoto zákona o peněžitě pomocí v mateřství, a to s těmito odchylkami:

*) Zejména § 11 č. 2 písm. c) a část pátá zákona č. 54/1956 Sb., ve znění zákona č. 16/1959 Sb.

**) Vyhláška č. 102/1957 C. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení studentů a vědeckých aspirantů.

a) za prvních 18 týdnů od nástupu mateřské dovolené se peněžité pomoc v mateřství poskytuje ve výši stanovené podle zvláštní úpravy nemocenského pojištění pro ně platné;*);

b) za další dobu se výše peněžité pomoci v mateřství stanoví obdobně podle § 4 odst. 4, popřípadě § 6 odst. 2 tak, že se vypočte na kalendářní den podle sazeb tam uvedených z příjmového stupně, do kterého je umělkyně pro účely pojištění zařazena;

c) peněžité pomoc v mateřství se poskytuje za kalendářní dny.

[4] Na ženy pojištěné podle zvláštní úpravy nemocenského pojištění odsouzených***) se vztahují pouze ustanovení tohoto zákona o peněžité pomoci v mateřství; při tom zůstává nedotčena sazba peněžité pomoci v mateřství pro prvních 18 týdnů stanovená v této zvláštní úpravě; podrobnosti o stanovování a poskytování peněžité pomoci v mateřství upraví ministerstvo vnitra.

§ 18

Na členky výrobních družstev se vztahují ustanovení tohoto zákona s tím, že peněžité pomoc v mateřství se poskytuje z prostředků nemocenského pojištění členů výrobních družstev.***) Pokud jde o zaměstnávání po návratu z mateřské dovolené nebo další mateřské dovolené a o skončení

členského poměru, postupují výrobní družstva v souladu s obsahem ustanovení § 11.

§ 19

Ustanovení tohoto zákona platí obdobně pro vojákyně z povolání a příslušnice bezpečnostních sborů zabezpečené nemocenskou péčí v ozbrojených silách.) Podrobnosti stanoví ministr národní obrany a ministr vnitra; upraví též poskytování peněžité pomoci v mateřství pro vojákyně, které nejsou vojákyněmi z povolání, a žákyně vojenských škol.

§ 20

Poskytování peněžité pomoci v mateřství členkám jednotných zemědělských družstev upravují předpisy o jejich sociálním zabezpečení.††)

§ 21

Zrušují se:

1. § 26 a 27 zákona č. 54/1958 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců,
2. § 22 až 24 zákona č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách.

§ 22

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

*) Vyhláška č. 50/1960 Sb., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, vědeckých badatelů, výkonných umělců a artistů.

**) Vyhláška č. 141/1958 O. L. o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení odsouzených.

***) Vládní nařízení č. 57/1958 Sb., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení členů výrobních družstev.

†) Zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách.

††) Zákon č. 32/1962 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, ve znění zákona č. 50/1964 Sb.

59

VLÁDNÍ NARIZENÍ

ze dne 25. března 1964

o úkolech národních výborů při péči o děti

Vláda Československé socialistické republiky nařizuje podle § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 65/1960 Sb., o národních výborech a podle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině:

Základní ustanovení

§ 1

Národní výbory soustavnou činností zabezpečují, aby se dětem dostalo péče potřebné k jejich všestrannému tělesnému a duševnímu rozvoji a poskytují jim pomoc při uplatňování jejich práv.

§ 2

Národní výbory pečují o vytváření podmínek, které umožňují nebo usnadňují rodičům a jiným osobám odpovědným za výchovu řádný výkon péče o děti, zejména budováním předškolních a mimoškolních výchovných zařízení a zřizováním takových služeb, které mají význam pro zaměstnané rodiče, zejména zaměstnané matky.

§ 3

Národní výbory vhodnými výchovnými a vzdělávacími prostředky působí v souladu se zásadami morálky socialistické společnosti nejen na chování dětí, ale i na jednání osob odpovědných za jejich výchovu, učební a pracovní podmínky tak, aby tyto osoby řádně plnily své povinnosti k dětem a byly pro ně dobrým příkladem. Při tomto působení zejména využívají osvětových a kulturních zařízení jinými řízených.

§ 4

Národní výbory sledují, aby se předešlo újmám, které by některé děti mohly utrpět v rodinách, na pracovištích nebo v místech, kde tráví svůj volný čas; zvláštní pozornost věnují ochraně dětí před škodlivými vlivy.

§ 5

[1] Při plnění svých úkolů národní výbory těsně spolupracují se školami, dále s jinými státními orgány, s Revolučním odborovým hnutím, s Československým svazem mládeže a s ostatními společenskými a hospodářskými organizacemi.

[2] Rady národních výborů zajišťují, aby komise a odbory národních výborů ve věcech dětí úzce spolupracovaly se školskou a kulturní komisí (komisí péče o děti).

§ 6

Úkoly místních národních výborů

Místní národní výbory

- a) poskytují dětem v naléhavých případech okamžitou pomoc.
- b) zakročí ve prospěch dětí postrádajících řádné péče u rodičů nebo u jiných osob odpovědných za jejich výchovu, za učební nebo pracovní podmínky, nebo u státních orgánů; zvláštní pozornost při tom věnují dětem z rodin rozvrácených a z rodin alkoholiků.
- c) dozírají, aby dětem nebyly podávány nebo prodávány alkoholické nápoje, zabraňují, aby děti mladší 15 let se nezdržovaly bez dozoru osob odpovědných za jejich výchovu ve veřejných místnostech, kde se takové nápoje podávají, nedopouštějí účast dětí mladších 16 let na tanečních zábavách pořádaných pro dospělé.
- d) dbají na to, aby při filmových, divadelních a koncertních představeních a při sportovních podnikcích byly zachovávány předpisy o jejich přístupnosti dětem.
- e) sdělují soudům a jiným státním orgánům skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí ve věcech dětí a navrhnou vhodné osoby za jejich opatrovníky.
- f) okresním národním výborům doporučují vhodné osoby za osvojitele, navrhnou důvěrníky péče o děti a oznamují jim případy, kdy je třeba dítě umístit do výchovy nahrazující výchovu rodičů.
- g) spolupůsobí při výkonu ochranných nebo výchovných opatření vyslovených soudy nebo okresními národním výbory a sledují jejich účinnost; zjišťují podmínky další výchovy v rodině před skončením ústavní nebo ochranné výchovy a dohlíží na životní podmínky dětí z této výchovy propuštěných nebo mladistvých propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody.

Výchovná opatření místních národních výborů

§ 7

[1] Je-li chování dítěte závažné, zanedbávají-li rodiče nebo jiné osoby odpovědné za jeho výchovu své povinnosti, narušují-li sami nebo jiné osoby jeho výchovu, vyšetří místní národní výbor všechny okolnosti případu a se zúčastněnými věc projedná.

Nelze-li očekávat, že už projednání samo povede k nápravě, a vyžaduje-li toho zájem společnosti, místní národní výbor

- a) v méně závažných případech napomené ty, kdo svým chováním k tomu zavdali příčinu, nebo požádá společenskou organizaci pracoviště, aby tak učinila za něj;
- b) v závažnějších případech, nebo když předchozí napomenutí bylo marné, může vyslovit dohled; ve věcech dětí, jimiž se zabýval soud, může místní národní výbor toto opatření učinit jen tehdy, když mu soud postoupí věc k projednání a vyřízení.

[2] Dohledem pověřit místní národní výbor důvěrníka péče o děti nebo jinou vhodnou osobu. Ten, kdo byl dohledem pověřen, je povinen v součinnosti se školou a se společenskou organizací bydliště nebo pracoviště soustavně sledovat, jak se dítě chová a jak je o ně pečováno; na dítě výchovně působí a v případě potřeby dává podnět k dalším opatřením v jeho zájmu.

[3] Rozhodnutí vyslovující napomenutí nebo dohled doručí místní národní výbor zákonným zástupcům dítěte, soudu, okresnímu národnímu výboru, popřípadě i škole nebo závodu.

§ 8

Místní a městské národní výbory plnění svých úkolů při péči o děti pravidelně hodnotí. O své činnosti podávají každoročně zprávu okresnímu národnímu výboru.

Úkoly okresních národních výborů

§ 9

Okresní národní výbory řídí a kontrolují činnost místních národních výborů při péči o děti a koordinují ji s činností společenských a hospodářských organizací na tomto úseku.

§ 10

[1] Okresní národní výbory poskytují dětem péči ve všech případech, které nespadají do pravomoci národních výborů jiných stupňů; zejména

- a) vykonávají funkci opatrovníka dětí, pokud nebylo možné nebo účelné opatrovníkem ustanovit jednotlivce; dokud se opatrovníci svých funkcí neujmou, činí v zájmu dětí neodkladné úkony;
- b) účastní se trestního řízení proti mladistvým;
- c) navrhnou soudu vyslovení ústavní nebo ochranné výchovy nebo omezení popřípadě zbavení rodičovských práv;
- d) zprostředkují umístění dětí do výchovy nahrazující výchovu rodičů a podle okolností do zařízení kolektivní výchovy;
- e) sdělují soudům svůj názor o vhodnosti a účelnosti opatření, která jsou ve věcech dětí navr-

žena nebo zamýšlena (§ 178 odst. 2 o. s. ř.) popřípadě sdělují skutečnosti mající význam pro řízení a rozhodnutí (§ 128 odst. 2 o. s. ř.),

- f) evidují osoby vhodné stát se osvojiteli a děti vhodné k osvojení a působí k tomu, aby osvojení bylo pro děti co nejprospěšnější;
- g) organizují sbor důvěrníků péče o děti a školní jeho členy.

[2] Okresní národní výbory mohou pověřit městské národní výbory výkonem funkce opatrovníka dětí jejich obvodů.

§ 11

Okresní národní výbory

- a) sledují vývoj dětí, které byly umístěny do výchovy jiných osob než rodičů;
- b) evidují děti obtížně vychovatelné;
- c) navrhnou soudu zrušení ústavní výchovy, jsou-li pro to dány podmínky;
- d) pečují o to, aby děti, které byly propuštěny z ústavní nebo ochranné výchovy nebo mladiství, kteří byli propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody, byli přijati do škol nebo zařazeni do vhodného učebního nebo pracovního poměru.

§ 12

[1] Okresní národní výbory poskytují dětem, rodičům a jiným osobám nebo orgánům odpovědným za výchovu dětí porady, zejména v otázkách výchovy, ve věcech určení otcovství a osvojení, pomáhají při uplatňování nároků dětí na výživné, nároků neprovdaných matek na výživu a na náhradu nákladů těhotenství a sňatí, na dávky nemocenského pojištění a na dávky a služby sociálního zabezpečení; odůvodňuje-li to povaha případu, sepisují za ně potřebná podání, jednají v jejich zájmu se soudy a jinými státními orgány, zakročují v jejich prospěch u hospodářských organizací nebo zprostředkují poskytnutí pomoci přímo soudy, advokátními poradnami, prokuraturami nebo jinými státními orgány.

[2] Jsou-li pro to příznivé podmínky, mohou okresní národní výbory přenést plnění úkolů uvedených v odstavci 1 na městské národní výbory.

§ 13

Výchovná opatření okresních národních výborů

[1] Vyžaduje-li toho zájem společnosti na řádné výchově dětí a místní národní výbor tak ještě neučinil, může i okresní národní výbor učinit opatření podle § 7; v závažnějších případech, zejména je-li třeba chránit dítě před škodlivými vlivy, může mu uložit i příslušné omezení; může mu například zakázat návštěvu nevhodných místností, podniků nebo zábav nebo zakázat styk s osobami mravně narušenými; o vysloveném opatření uvědomí soud, místní národní výbor, popřípadě školu nebo závod.

(2) Ve věcech dětí, jimiž se zabýval soud, může okresní národní výbor vyslovit tato opatření, jen když mu soud postoupí věc k projednání a vyřízení.

§ 14

Umístění do výchovy nahrazující výchovu rodičů

V případech, kdy je třeba bez odkladu umístit dítě do výchovy nahrazující výchovu rodičů proto, že o ně nikdo nepečuje, nebo že jeho vývoj je v dosavadním prostředí vážně ohrožen, zařídí okresní národní výbor předběžně v součinnosti s místním národním výborem jeho umístění v rodině zaručující příznivé podmínky pro jeho všestranně zdravý vývoj nebo je umístí v ústavu; o svém opatření uvědomí soud, který rozhodne dodatečně.

Komise péče o děti

§ 15

(1) Při své školské a kulturní komisi zřizují okresní národní výbory komisi péče o děti (§ 53 odst. 4 vlád. nařízení č. 71/1960 Sb.).

(2) Předsedu této užší komise a jeho zástupce volí národní výbory ze svých posilanců, členů školské a kulturní komise; za tajemníka volí pracovníka odboru školství a kultury činného v péči o děti a za další členy, v počtu odpovídajícím úkolům a s přihlédnutím k návrhům místních národních výborů, jiné občany, kteří se osvědčili ve výchově dětí; okresní národní výbory dbají na to, aby jedním z členů byl dětský, popřípadě dorostový lékař a jedním kvalifikovaný pedagog.

(3) Vyžaduje-li toho povaha projednávané věci, přizve komise k jednání zástupce školy, soudu, prokuratury, Ústavu národního zdraví, závodu, Veřejné bezpečnosti nebo společenské organizace.

§ 16

Okresní národní výbory pověřují komisi péče o děti zpravidla, aby

- a) rozhodovala o příspěvku na výživu podle § 19,
- b) rozhodovala o opatřeních podle § 13,
- c) navrhovala soudu ústavní nebo ochrannou výchovu,
- d) navrhovala soudu omezení nebo zbavení rodičovských práv,
- e) kontrolovala, jak místní a městské národní výbory plní své úkoly při péči o děti a činila opatření k odstranění zjištěných nedostatků,
- f) řídila sbor důvěrníků péče o děti,
- g) podávala školské a kulturní komisi podnětné návrhy a zpravovala ji o své činnosti.

§ 17

Pracovníci péče o děti

Úkoly okresních národních výborů při péči o děti, pokud nespádají do působnosti jiných jejich

orgánů, plní kvalifikovaní pracovníci (inspektori péče o děti, sociální pracovníci); jejich počet se řídí rozlehlostí okresu, počtem obyvatelstva, jeho sociálním rozvrstvením, popřípadě dalšími okolnostmi, které mají vliv na rozsah a obtížnost agendy.

§ 18

Důvěrníci péče o děti

(1) K úspěšnému a včasnému plnění úkolů na úseku péče o děti vytvářejí okresní národní výbory sbor důvěrníků péče o děti. Za členy tohoto aktivu jmenují občany, jejichž osobní vlastnosti, životní zkušenosti a dobrý vztah k dětem skýtají záruku, že budou svědomitě a podnětně plnit svěřené úkoly; při jmenování přihlížejí k návrhům, které učinily místní národní výbory po projednání s občanskými výbory a se společenskými organizacemi.

(2) Důvěrníci péče o děti zjišťují, jak rodiče a jiné osoby plní své povinnosti vůči dětem, pomáhají při odstraňování nedostatků, vykonávají dohled a plní jiné úkoly, které jim okresní národní výbor při péči o děti uloží.

(3) Obvod, v němž má důvěrník svou činnost vykonávat, stanoví okresní národní výbor tak, aby se plně využilo důvěrníkových podrobných znalostí poměrů místa nebo pracoviště a umožnilo se mu úspěšně a hospodárně plnění úkolů.

(4) O jmenování vydá okresní národní výbor důvěrníkovi průkaz.

§ 19

Příspěvek na výživu

(1) Dětem, o než není jinak náležitě postaráno, zejména osobami, které k nim mají vyživovací povinnost, nebo zařízeními kolektivní výchovy a které nemají vlastního postačujícího příjmu nebo majetku, poskytují okresní národní výbory pravidelný příspěvek na výživu v měsíční výši až do Kčs 300,—.

(2) Příspěvek lze poskytovat dětem do dovršeného 15. roku. Jestliže se dítě starší 15 let soustavně připravuje na budoucí životní povolání studiem na řádném učilišti nebo jiným školením (výcvikem) nebo není-li s to pro nemoc, tělesnou nebo duševní vadu si vlastní prací opatřit výživu, lze příspěvek poskytovat až do dovršení 25 let.

(3) Má-li dítě, jemuž je poskytován příspěvek, vůči někomu nárok na výživné určené soudním rozhodnutím, přechází tento nárok na stát, a to až do výše poskytnutého příspěvku. Úhradu poskytnutého příspěvku vymáhají okresní národní výbory.

§ 20

Úkoly krajských národních výborů

Krajské národní výbory

- a) řídí a kontrolují činnost okresních národních výborů při péči o děti,
- b) po stránce výchovné kontrolují zařízení, v nichž jsou mládežství ve vazbě nebo kde se vykonává

trest odnětí svobody jim uložený, a to ve spolupráci s orgány, jež tato zařízení řídí a s prokuraturami.

a) vedou celokrajovou evidenci dětí vhodných k osvojení.

Ustanovení společná a závěrečná

§ 21

Výkon ústavní a ochranné výchovy

Ústavní nebo ochranná výchova dětí se vykonává ve výchovných zařízeních v působnosti ministerstva školství a kultury. Vyžaduje-li toho duševní nebo tělesný stav dítěte, vykonává se v zařízeních v působnosti ministerstva zdravotnictví nebo Státního úřadu sociálního zabezpečení. Podrobnosti stanoví ministr školství a kultury po dohodě s ministrem zdravotnictví a s předsedou Státního úřadu sociálního zabezpečení.

§ 22

Oprávnění osob pověřených péčí o děti

Při plnění svých úkolů jsou funkcionáři a pracovníci národních výborů, důvěrníci péče o děti a

osoby pověřené dohledem oprávnění navštívit dítě v bytě, ve škole nebo na pracovišti a zjistit, jak je o ně pečováno; mají také právo požadovat od všech zúčastněných potřebná vysvětlení.

§ 23

Vztah k cizině

Právní ochranu dětí ve věcech se vztahem k cizině poskytuje ústředí pro mezinárodní ochranu mládeže řízené ministerstvem spravedlnosti.

§ 24

(1) Děťmi ve smyslu tohoto vládního nařízení jsou všichni nezletilí.

(2) Na osoby přizvané k jednání komise péče o děti (§ 15 odst. 3) se vztahují ustanovení § 7 vládního nařízení č. 86/1980 Sb., o úpravě některých poměrů poslanců národních výborů, ve znění vládního nařízení č. 189/1980 Sb.

§ 25

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1984.

Lenárt v. r.